

Ministerstvo životního prostředí

METODICKÝ NÁVOD

VYHODNOCENÍ MOŽNOSTÍ UMÍSTĚNÍ VĚTRNÝCH A FOTOVOLTAICKÝCH ELEKTRÁREN Z HLEDISKA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY

**PREVENTIVNÍ HODNOCENÍ ÚZEMÍ KRAJE NEBO MENŠÍCH
SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ**

ÚVOD

A. CÍLE A PRINCIPY METODICKÉHO NÁVODU

- A.1 CHARAKTER PŮSOBENÍ VĚTRNÝCH A FOTOVOLTAICKÝCH ELEKTRÁREN
- A.2 CÍLE A PŘEDMĚT HODNOCENÍ
- A.3 PRINCIPY HODNOCENÍ

B. POSTUP HODNOCENÍ ÚZEMÍ

- B.1 POSTUP HODNOCENÍ ÚZEMÍ
- B.2 ETAPY HODNOCENÍ

C. SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A VÝKLAD POJMŮ

- C.1 SEZNAM ZKRATEK
- C.2 VÝKLAD POJMŮ

ÚVOD

Obnovitelné zdroje energie přispívají ke snižování emisí skleníkových plynů, ke snížení energetické závislosti státu a jednotlivých regionů, k jejich rozvoji, k vytváření nových pracovních míst a umožňují decentralizaci energetických zdrojů s ohledem na místní podmínky. .

Česká republika se zavázala, že podíl obnovitelných zdrojů na výrobě elektřiny bude v roce 2010 činit 8 % a na konečné spotřebě energie v roce 2020 pak 13%. Jedním z předpokladů k dosažení tohoto cíle je sjednocení a zrychlení administrativního postupu souvisejícího s povolováním realizace staveb a zařízení využívajících OZE. Mezi opatření, která by měla k tomuto přispět patří i tento metodický návod k preventivnímu vyhodnocení možností umístění VTE a FVE z hlediska ochrany přírody a krajiny na území kraje nebo menších samosprávných celků.

Přes všechny přínosy ve smyslu menší zátěže životního prostředí oproti výrobě elektrické energie z konvenčních zdrojů, je právě výstavba VTE a FVE zcela novým zásahem do krajiny, který se může dotýkat řady zájmů chráněných zákonem o ochraně přírody a krajiny.

Metodický návod proto stanovuje postup zpracování preventivní studie, která identifikuje zájmy ochrany přírody a krajiny v regionálním měřítku a formou negativního vymezení definuje území, v nichž je výstavba VTE a FVE nevhodná, spíše nevhodná a potenciálně a za posléze jasně formulovaných zásad přípustná.

Definování krajinných prostorů jako nevhodných, příp. spíše nevhodných pro výstavbu VTE a FVE neznámá automaticky nemožnost umístění těchto staveb, pouze je tím dána základní informace zda se jedná o cennější (významnější) území z hlediska ochrany přírody a krajiny a lze tudíž očekávat větší administrativní zátěž spojenou s případným povolováním a zvýšeným rizikem nepovolení. Definování podmíněně vhodných území pro výstavbu VTE nebo FVE naopak automaticky neznámá předpoklad kladného

vyjádření příslušných úřadů ve věci umístění stavby a není ani pro správní orgány závazné. Preventivní studie velkého krajinného prostoru zpracovaná na základě tohoto metodického návodu nezná přesné parametry navrhovaných staveb a tudíž její hloubka, resp. konkrétnost zpracování nejsou schopny postihnout všechny možné aspekty vlivu navržených záměrů na přírodu a krajinu. Vše tudíž následně závisí na posouzení každého konkrétního záměru a splnění všech zákonných podmínek pro umístění stavby.

Metodický návod je jedním z podkladů pro následné hodnocení vlivů konkrétních záměrů investorů a v žádném případě nenahrazuje proces hodnocení vlivů na životní prostředí a územní řízení. Může být nicméně podkladem pro další koncepční a krajinně-plánovací dokumenty, zejména pak pro Zásady územního rozvoje.

A. CÍLE A PRINCIPY METODICKÉHO NÁVODU

A.1 CHARAKTER PŮSOBENÍ VĚTRNÝCH A FOTOVOLTAICKÝCH ELEKTRÁREN

A.1.1. Charakter působení větrných elektráren - VTE jsou technickým dílem, které vlivem působení své formy, svých rozměrů a měřítkem budou téměř vždy nepřehlédnutelným artefaktem. Z vizuálního hlediska nejvýznamnějším znakem VTE je jejich výška. VTE jsou z povahy věci umělou vertikální prostorovou dominantou, která na sebe upoutává pozornost při vizuálním vnímání krajiny. Velmi významným rysem VTE je rovněž jejich dynamický charakter. Otáčející se vrtule na sebe upoutává pozornost ještě na vzdálenost, na kterou statická věž o stejných parametrech již není patrná. Zanedbatelným aspektem není ani světelné překážkové značení, které je viditelné na velkou vzdálenost a narušuje především noční vizuální režim.

Podle parametrů VTE lze do vzdálenosti 3-5 km od stavby vymezit zóny silné a zřetelné viditelnosti jako okruh bezprostředního uplatnění stavby v krajinném obrazu, kdy stavba bude jednoznačně působit jako dominanta krajiny. Významnou charakteristikou při umísťování VTE do krajiny je proto rozsah vizuálně ovlivněného území. Jeho rozloha se pohybuje v desítkách až stovkách km².

Střední a velké skupiny VTE (větrné farmy, parky) dále zesilují tyto vlivy na krajinu a lidi. Samostatně stojící VTE nebo malá kompaktní skupina může být považována za umělou krajinnou dominantu. Větší či menší skupiny VTE rozesté po krajině však nelze chápat jako jednotlivé dominanty, nýbrž jako zcela novou plošně (prostorově) se projevující charakteristiku s vizuálně dominantními projevy.

Větrné elektrárny jsou v současné době povolovány jako stavby dočasné, které mají být po vypršení doby životnosti demontovány, včetně betonových základů až do úrovně 50 cm pod povrch terénu.

A.1.2. Charakter působení fotovoltaických elektráren - V případě FVE je z vizuálního hlediska nejvýznamnějším znakem plocha pokrytá fotovoltaickými panely. FVE se proto v krajině uplatňují jako plošně horizontální dominanty. Z kratších vzdáleností upoutává pozornost technicistní, geometrický charakter stavby. Ze středních a větších vzdáleností působí FVE spíše jako homogenní

plocha. V některých případech hraje roli i odlesk fotovoltaických panelů, který lze technickými opatřeními podstatně minimalizovat.

Z hlediska míry vlivu na krajinu jsou u FVE významnými především dvě okolnosti. Tou první je velikost souvislé plochy (případně seskupení souvislých ploch) pokryté panely. Druhou okolností je expozice pozemku, na kterém jsou panely umístěny a jeho orientace vzhledem k relevantním znakům krajiny. Tyto dva atributy rozhodují o stanovení zón viditelnosti. Obecně lze konstatovat, že oproti VTE je rozsah vizuálně ovlivněného území u FVE o řád až o dva řády menší (jednotky až desítky km²).

Podobně jako VTE jsou i FVE povolovány jako stavby dočasné, které mají být po vypršení doby životnosti demontovány.

A.2 CÍLE A PŘEDMĚT HODNOCENÍ

A.2.1. Metodický návod definuje zásady hodnocení území z hlediska ochrany přírody a krajiny, **zejména krajinného rázu**, se zaměřením na umístění větrných a fotovoltaických elektráren (dále jen VTE a FVE).

A.2.2 Metodický návod určuje postup pro identifikaci územních limitů ochrany přírody a krajiny, kterými jsou přírodní, kulturní a historické charakteristiky krajiny relevantní vzhledem k předpokládané výstavbě VTE a FVE a predikci vlivu jejich potenciální výstavby a provozu na krajinu.

A.2.3 Metodický návod je určen pro hodnocení území krajů a menších samosprávných celků (správní území obcí s rozšířenou působností, území svazku obcí)

A.2.4 Metodický návod rozčleňuje hodnocené území na tři typy území z hlediska možnosti výstavby VTE a FVE. Jedná se o

- **území nevhodná pro výstavbu VTE a FVE (tzv. červená zóna)**
- **území spíše nevhodná pro výstavbu VTE a FVE (tzv. žlutá zóna)**
- **území podmíněně vhodná pro výstavbu VTE a FVE (tzv. zelená zóna)**

A.2.5 V případě území nevhodného pro výstavbu VTE, resp. FVE bude výstavba VTE, resp. FVE s největší pravděpodobností v povolovacím procesu vyloučena. V případě území spíše nevhodného pro výstavbu VTE a FVE je nutné počítat s významnými omezeními výstavby VTE a FVE z titulu ochrany přírody a krajiny. Stanovisko orgánu ochrany přírody a krajiny v této zóně může být spíše záporné, ale v některých případech i kladné. Je-li území klasifikováno jako podmíněně vhodné pro výstavbu VTE a FVE, nejsou v preventivní studii predikovány bariéry výstavby VTE a FVE. Zároveň však zařazení do tzv. zelené zóny neznamena automatický nárok na kladné stanovisko orgánu ochrany přírody a krajiny.

A.2.6 Výstup hodnocení území (územní zónování) zpracovaného dle tohoto metodického návodu bude sloužit jako odborný podklad pro vydávání závazných stanovisek orgánů ochrany přírody a krajiny v řízeních vedených dle § 12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen zákon), při umísťování konkrétních projektů VTE a FVE. Hodnocení území je rovněž

podkladem pro územně plánovací podklady a dokumentaci, případně další koncepční dokumenty (územní energetická koncepce, krajská koncepce ochrany přírody a krajiny).

A.2.7 Výstup hodnocení zpracovaného dle tohoto metodického návodu bude sloužit na jedné straně zájmům ochrany přírody a krajiny, na druhé straně bude představovat podklady pro investory ve snaze eliminovat jejich investice do přípravných prací v místech, kde realizaci VTE a FVE brání právě zájmy ochrany přírody a krajiny. Je jedním z podkladů pro hodnocení vlivů konkrétních záměrů investorů a v žádném případě nenahrazuje proces hodnocení vlivů na životní prostředí nebo územní řízení.

A.2.8 Metodický návod se vztahuje na větrné elektrárny s výškou nosného sloupu přesahující 35 metrů a na fotovoltaické elektrárny o celkové výměře nad 1 ha.

A.2.9 Definování krajinných segmentů jako podmíněně vhodných území pro výstavbu větrných nemůže znamenat automaticky předpoklad kladného vyjádření příslušných úřadů ve věci umístění stavby a není ani pro správní orgány závazné. Výstupem hodnocení je odborná preventivní studie velkého krajinného segmentu na úrovni oblasti krajinného rázu, která navíc nezná přesné parametry potenciální výstavby VTE a FVE.

A.3 PRINCIPY HODNOCENÍ

A.3.1 Principem hodnocení dle tohoto metodického návodu je územní zónování hodnoceného území z hlediska relevantních územních limitů ochrany přírody a krajiny.

Tab. 1: Územní limity ochrany přírody a krajiny z hlediska umístování VTE a FVE

Územní limity ochrany přírody a krajiny	Zkratka používaná v metodickém návodu	Aspekty ochrany
Zvláště chráněná území (NP, CHKO)	V-ZCHÚ	Přírodní hodnoty, krajinný ráz
Zvláště chráněná území (NPR, NPP, PR, PP)	M-ZCHÚ	Přírodní hodnoty
Přírodní parky	PPa	Přírodní hodnoty, krajinný ráz
Skladebné části územního systému ekologické stability (nadregionálního, regionálního)	ÚSES	Přírodní hodnoty
Významné krajinné prvky (s výjimkou lesů)	VKP	Přírodní hodnoty, krajinný ráz
Plochy soustavy NATURA	NATURA	Přírodní hodnoty
Území významná z ornitologického hlediska		Přírodní hodnoty
Území významná pro společenstva netopýrů		Přírodní hodnoty
Území se zvýšenou hodnotou krajinného rázu		Krajinný ráz

A.3.2 Postup prací při vytváření studií a jednotlivá kritéria by měly být průběžně konzultovány a verifikovány odborným kolegiem, které je nominováno objednatelem studie (tzv. „projektový tým“).

Tab. 2: Doporučené složení projektového týmu (příklad hodnocení území kraje)

Složení projektového týmu	
1.	objednatel
2.	zpracovatel
3.	odbor s kompetencí ochrany životního prostředí
4.	odbor s kompetencí územního plánování a zpracování územní energetické koncepce
5.	odbor s kompetencí památkové péče
6.	Agentura ochrany přírody a krajiny
7.	Národní památkový ústav
8.	zástupci MŽP (odbor péče o krajinu, odbor udržitelné energetiky a dopravy, příslušný odbor výkonu státní správy)

Pozn.: Pokud je objednatelem studie ORP, tzn. je hodnoceno území menšího samosprávného celku – správní území ORP, je členem projektového týmu i zástupce krajského úřadu.

A.3.3 Základním východiskem pro hodnocení možného ovlivnění krajiny větrnou nebo fotovoltaickou elektrárnou jsou parametry viditelnosti. Analýzy viditelnosti jsou prováděny nad digitálním modelem terénu a terénním šetřením. Rozsah vizuálních analýz od bodu pozorování je definován pásmem vizuální ochrany jednotlivých jevů. Analýzy viditelnosti jsou pro VTE zpracovány zpravidla pro výšku stožáru (střed rotoru), běžně instalované moderní větrné elektrárny (90-110 metrů).

A.3.4 Pro stavby typu VTE (dynamický charakter) jsou na základě zahraničních a tuzemských zkušeností předpokládány zóny viditelnosti. Zóny viditelnosti jsou vztaženy vždy k jedné větrné elektrárně. U více elektráren je nutné uvažovat se zvětšením dosahu viditelnosti. Zóny viditelnosti jsou předpokládány též pro fotovoltaické elektrárny (FVE). Jsou vztaženy k FVE o rozloze do 5 ha. U větších rozloh je nutno uvažovat se zvětšením dosahu viditelnosti.

A.3.5 Zóny viditelnosti

Tab. 3: Zóny viditelnosti VTE a FVE

Zóna	Poloměr okruhu viditelnosti (km)		Charakteristika zóny
	VTE	FVE *	
Silná viditelnost	0 – 3	0 – 1,5	prostor, kdy stavba bude velmi dobře viditelná a rozlišitelná od ostatních prvků krajiny
Zřetelná viditelnost	3 - 6	1,5 – 3	okruh bezprostředního působení stavby, okruh potenciální dobré viditelnosti stavby, stavba se uplatňuje v krajinném obrazu zřetelně a jednoznačně. Částečně může být potlačena, nebo její projev ovlivněn či zmírněn jinými převážně většími skladebnými prvky obrazu
Dobrá viditelnost	6 - 10	3 – 5	okruh odkud se již stavba nebude tak výrazně uplatňovat v krajinném obrazu, viditelná ale bude a její projev na přímém pohledu bude zmírněn jinými prvky krajinného obrazu
Slabá viditelnost	10 - 20	5 – 10	okruh odkud se již stavba příliš neuplatňuje v krajinném rámci a je jen stěží rozlišitelná v krajině pouhým okem, za ideální viditelnosti může být mírně nápadná

* pozn.: v silné závislosti na expozici svahu

A.3.6 Principem hodnocení je také preference kumulace negativních dominant typu větrných elektráren v územích esteticky méně hodnotných a takto přispívat k zachování stávajících hodnot v krajinářsky hodnotných územích. Existující negativní dominanty či jevy může snižovat estetické hodnoty krajiny v okruhu silné viditelnosti dominanty, narušovat či degradovat harmonické měřítko a vztahy. Tím může dojít k situaci, kdy VTE nebo FVE nemůže výrazně zasáhnout do pozitivních znaků a hodnot krajinného rázu, protože ty jsou již degradovány či setřeny.

A.3.7 Pro analýzu viditelnosti jsou důležitá tzv. kritická místa pohledu, tj. místa odkud se uplatňuje nejvíce staveb v krajinné scéně.

B. POSTUP HODNOCENÍ ÚZEMÍ

B.1 POSTUP HODNOCENÍ ÚZEMÍ

B.1.1 Studie je zpracována v pěti na sebe navazujících etapách, z nichž první dvě negativně vymezují limity území vyplývající z omezení ochrany přírody a krajiny, zejména krajinného rázu. Poslední tři etapy jsou vlastním preventivním hodnocením řešeného území z hlediska ochrany krajinného rázu ve smyslu § 12 zákona.

Tab. 4: Etapy hodnocení a přehled vymezení jednotlivých zón

ETAPA	ZÓNA	TYP ÚZEMÍ	TYP ÚZEMÍ A DŮVOD ZAŘAZENÍ DO PŘÍSLUŠNÉ ZÓNY	PLOCHY ZAŘAZENÉ DO JEDNOTLIVÝCH ZÓN
I.	VYMEZENÍ ČERVENÉ ZÓNY	Území nevhodná pro výstavbu VTE a FVE	Území nevhodná pro výstavbu VTE a FVE z důvodu jejich ochrany dle zák. č. 114/1992 Sb.	Zvláště chráněná území Přírodní parky Územní systémy ekologické stability (NRBC a RBC pro VTE i FVE, NRBK a RBK pouze pro FVE) Registrované významné krajinné prvky Území soustavy NATURA
			Území nevhodná pro výstavbu VTE a FVE z důvodu ochrany ptáků a netopýrů	Území významná z ornitologického hlediska Území významná pro společenstva netopýrů
III.	VYMEZENÍ ŽLUTÉ ZÓNY	Území spíše nevhodná pro výstavbu VTE a FVE	Území spíše nevhodná pro výstavbu VTE a FVE - z důvodu vizuálního vlivu na ZCHÚ - z důvodu ochrany VKP - z důvodu ochrany ÚSES - z důvodu zvýšených hodnot kraj. rázu	Ochranná pásma ZCHÚ dle zák. č. 114/1992 Sb. Ochranná pásma vizuálního vlivu ZCHÚ VKP dle §3 zák. č. 114/1992 Sb. NRBK a RBK (platí pro VTE) Území se zvýšenou hodnotou krajinného rázu
IV.	VYMEZENÍ ZELENÉ ZÓNY	Území podmíněně vhodná pro výstavbu VTE a FVE	Území podmíněně vhodná pro výstavbu VTE a FVE - z důvodu existující degradace krajinné scény	Území se sníženými hodnotami krajinného rázu nebo s výrazným uplatněním negativních znaků
V.	VYMEZENÍ ZELENÉ ZÓNY	Území podmíněně vhodná pro výstavbu VTE a FVE	Území podmíněně vhodná pro výstavbu VTE a FVE - z důvodu nepřítomnosti územních limitů které vylučují nebo výrazně omezují vhodnost výstavby VTE a FVE	Ta část hodnoceného území, která nezahrnuje území červené a žluté zóny ani území s rysy degradace krajinné scény

pozn.: pro VTE a FVE nemusí být vymezení jednotlivých zón totožné

B.1.2 Studie se zpracovává zpravidla pro správní území krajů a menších samosprávných celků. Z důvodu zohlednění vizuálně relevantních charakteristik v zóně silné viditelnosti je třeba vyhodnotit i území minimálně 3 km za takto vymezenou hranicí řešeného území.

B.2 ETAPY HODNOCENÍ

B.2.1 I. ETAPA

B.2.1.1 **Vymezení území nevhodných pro umístování VTE a FVE.** Na základě existujících limitů využití území jsou definována území nevhodná pro umístování větrných a fotovoltaických elektráren z hlediska jejich zákonné ochrany.

B.2.1.2 V tomto smyslu jsou vymezeny plochy, ve kterých je výstavba VTE a FVE vyloučena z titulu jejich jasně definované legislativní ochrany (tzv. **červená zóna – území nevhodná pro výstavbu VTE a FVE**). Jedná se o

- Zvláště chráněná území (ZCHÚ)
- Přírodní parky (PPa)
- Územní systémy ekologické stability (ÚSES) - biocentra regionálního a nadregionálního významu pro VTE i FVE a biokoridory regionálního a nadregionálního významu pouze pro FVE (z důvodu požadavku oplocení FVE)
- Významné krajinné prvky (VKP) registrované podle § 6, zákona č. 114/1992 Sb.
- Území soustavy NATURA 2000

B.2.2 II. ETAPA

B.2.2.1 **Vymezení území významných z ornitologického hlediska** (zjištění významných lokalit z hlediska ochrany ptačích druhů a vyhodnocení možného ohrožení těchto lokalit umístěním a provozem větrných elektráren, vyhodnocení významných tahových cest). Tyto lokality jsou identifikovány pouze na plochách, které zbyly po delimitaci ploch v I. etapě hodnocení území. Výstavba VTE v uvedených lokalitách je vyloučena a jejich plochy budou zahrnuty do červené zóny, území nevhodná pro výstavbu VTE. Pro hodnocení výstavby FVE jsou uvažovány významné lokality ptačích druhů, a to jak z hlediska hnízdění, tak z hlediska jejich potravních nároků. Tyto plochy budou zahrnuty do žluté zóny - území spíše nevhodná pro výstavbu FVE.

To, že dojde k vymezení území významných z ornitologického hlediska neznámá v případě VTE, že není nutno realizovat dle požadavků příslušného orgánu ochrany přírody na biologické hodnocení ornitologický průzkum v odpovídajícím rozsahu.

B.2.2.2 **Vymezení území významných pro společenstva netopýrů.** Jsou-li známy významnější lokality výskytu společenstev netopýrů, budou tato území zohledněna obdobným způsobem, jako území významná z ornitologického hlediska. Lokality významné pro společenstva netopýrů jsou identifikovány pouze na plochách, které zbyly po delimitaci ploch v I. etapě hodnocení území. Výstavba VTE v těchto lokalitách je nevhodná a jejich plochy budou zahrnuty do červené zóny, území nevhodná pro výstavbu VTE.

B.2.3 III. ETAPA

B.2.3.1 Ochranné pásmo vizuálního vlivu na ZCHÚ tvoří plochy, na nichž bude předpokládána stavba VTE, resp. FVE viditelná z území ZCHÚ, na základě vyhodnocení nad 3D modelem terénu případně terénního šetření, do vzdálenosti od

hranice ZCHÚ uvedené v tabulce 5. Tyto plochy budou zahrnuty do žluté zóny – území spíše nevhodná pro výstavbu VTE, resp. FVE.

Tab. 5: Vzdálenost pro hodnocení vizuálního vlivu na zvláště chráněná území diferencovaná v závislosti na kategorii či zóně ZCHÚ.

Kategorie ZCHÚ	Zóna	Vzdálenost pro hodnocení vizuálního vlivu na ZCHÚ (km)	
		VTE	FVE
NP a CHKO	1. zóna NP a CHKO	3	1
NP a CHKO	2. zóna NP a CHKO	3	1
NP a CHKO	3. zóna NP a CHKO	3	1
NP a CHKO	4. zóna CHKO	1	0
Národní přírodní rezervace		1	0,5
Národní přírodní památka		1	0,5
Přírodní rezervace		1	0,5
Přírodní památka		1	0,5

B.2.3.2 Ochranná pásma ZCHÚ dle zákona o ochraně přírody a krajiny, zde vyhodnocená ochranná pásma vizuálního vlivu na ZCHÚ a lesy včetně ochranného pásma dle lesního zákona jsou považovány za tzv. „**žlutou zónu**“ – **území spíše nevhodná pro výstavbu VTE a FVE.**

B.2.3.3 **Vymezení území významných krajinných prvků (VKP) podle § 3, zákona č. 114/1992 Sb.** – Jako území spíše nevhodná pro výstavbu VTE a FVE (žlutá zóna) jsou dále klasifikovány VKP podle § 3, zákona č. 114/1992 Sb., tedy lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera, údolní nivy.

B.2.3.4 **Vymezení územních systémů ekologické stability** – biokoridory regionálního a nadregionálního významu jsou v souladu s tímto metodickým návodem klasifikovány jako území spíše nevhodná pro výstavbu VTE (žlutá zóna).

B.2.3.5 **Vymezení území se zvýšenou hodnotou krajinného rázu.** Vymezení území s četnými významnými znaky přírodní, kulturní a historické a vizuální charakteristiky a pohledově významných krajinných dominant s pozitivním vizuálním projevem (přírodních i kulturních minimálně regionálního významu), které by byly potenciální výstavbou VTE a FVE narušeny ve stupni silného až stírajícího vlivu na krajinný ráz. Do těchto lokalit je třeba zahrnout i krajinné památkové zóny (KPZ). Tato území jsou spíše nevhodná pro výstavbu VTE a FVE a jsou zařazena do tzv. „žluté zóny“.

B.2.3.6 Jako území se zvýšenou hodnotou krajinného rázu jsou označována území, která se vyznačují přítomností význačných estetických hodnot a území s dochovaným harmonickým měřítkem a harmonickými vztahy.

B.2.3.7 Území se zvýšenou hodnotou krajinného rázu je možno vymezit metodou prostorové a charakterové diference krajiny. Tato metoda využívá vymezení vizuálně vnímaných prostorových jednotek v krajině, odlišujících se přítomností specifických znaků krajinného rázu.

B.2.3.8 Území se zvýšenou hodnotou krajinného rázu je možno odvodit pomocí typologie krajiny podle upravené metodiky Muranského a Naumanna (1970

– 80). V něm hodnocenou krajinu diferencujeme v závislosti na příslušném krajiněm typu a krajinářské hodnotě.

Základními krajiněmi typy (objektivní typologické jednotky) jsou v tomto pojetí:

- krajiněný typ A - krajina přeměněná (antropogenizovaná)
- krajiněný typ B - krajina kulturní - harmonická (vyrovnaný vztah mezi přírodou a člověkem)
- krajiněný typ C - krajina relativně přírodní (s převahou přírodních prvků)

Oproti tomu krajinářská hodnota území vychází z intersubjektivně hodnocených charakteristik krajiny. Dosahuje tří stupňů:

- zvýšená krajinářská hodnota (+)
- základní (průměrná) krajinářská hodnota (0)
- nízká krajinářská hodnota (-)

Uvedenou diferenciací tak můžeme získat 9 základních typologických jednotek, které rámcově charakterizují dané území.

B.2.4 IV. ETAPA

B.2.4.1 **Vymezení území s rysy degradace krajině scény** pohledově významnými negativními jevy a krajiněmi dominantami s významným negativním vizuálním projevem. Území se vymezuje na základě posouzení rozlohy území, ve kterém se projevuje degradující vliv negativního jevu nebo negativní krajině dominanty. Výstavba v uvedených lokalitách je podmíněně možná a jejich plochy budou zahrnuty **do zelené zóny**.

B.2.5 V. ETAPA

B.2.5.1 **Vymezení území podmíněně vhodných pro výstavbu VTE a FVE** (tzv. „**zelená zóna**“). Syntézou dat jsou definována území, která nejsou ve smyslu metodického pokynu a priori negativně vymezena z hlediska potenciální výstavby větrných elektráren. Jako podmíněně vhodné území je definována lokalita, kde nedochází k zásadním střetům se zájmy ochrany přírody a krajiny podle stanovených limitů a s ohledem na projev, význam a jedinečnost znaků a hodnot dotčené krajiny.

B.2.5.2 V rámci těchto území jsou analyzovány příslušné atributy krajiněho rázu a možnost jejich ovlivnění potenciální výstavbou větrných elektráren standardním postupem, ve smyslu § 12 zákona o ochraně přírody a krajiny. Pro jednotlivá takto vymezená území je možné nikoliv však nutné definovat opatření (regulativy) k ochraně krajiněho rázu. Opatření odrážejí únosnou kapacitu dané části krajiny z hlediska počtu negativních vertikálních dominant, jejich výšky, případně přesného umístění.

B.2.5.3 Opatření k ochraně krajiněho rázu (regulativy) se týkají základních parametrů větrných a fotovoltaických elektráren, významných z hlediska ochrany přírody a krajiny.

U VTE jsou jimi:

- maximální výška tubusu,
- maximální, krajinářsky únosná kapacita území (počet větrných elektráren),
- maximální počet větrných elektráren v jedné kompaktní skupině.

U FVE je jím celková plocha FVE.

B.2.5.4 Vzhledem k tomu, že jsou hranice podmíněně vhodných území generalizovány v zájmu vytvoření kompaktních krajinných celků, zůstávají uvnitř jejich hranic některé limity znemožňující umístění větrných a fotovoltaických elektráren.

Tab. 6: Souhrn - Typy území z hlediska vhodnosti pro výstavbu VTE a FVE

Zóna	Typy území z hlediska vhodnosti pro výstavbu VTE a FVE	Označení	Aspekty ochrany
1	ÚZEMÍ NEVHODNÁ PRO VÝSTAVBU VTE A FVE	ČERVENÁ ZÓNA	Zvláště chráněná území (NP, CHKO)
			Zvláště chráněná území (NPR, NPP, PR, PP)
			Přírodní parky
			Skladebné části územního systému ekologické stability nadregionálního a regionálního významu – biocentra v případě VTE a FVE, biokoridory v případě FVE
			Významné krajinné prvky registrované podle § 6, zákona č. 114/1992 Sb.
			Plochy soustavy NATURA
			Území významná z ornitologického hlediska a pro společenstva netopyrů
2	ÚZEMÍ SPIŠE NEVHODNÁ PRO VÝSTAVBU VTE A FVE	ŽLUTÁ ZÓNA	Ochranná pásma dle příslušných zákonů, ochranná pásma vizuálního vlivu ZCHÚ a lesy s pásmem 150 m od okraje lesa,
			Území se zvýšenou hodnotou krajinného rázu
			Významné krajinné prvky podle § 3, zákona č. 114/1992 Sb.
			Skladebné části územního systému ekologické stability nadregionálního a regionálního významu - biokoridory v případě VTE
3	ÚZEMÍ PODMÍNĚNĚ VHODNÁ PRO VÝSTAVBU VTE A FVE	ZELENÁ ZÓNA	Území mimo zóny 1 a 2 a území s rysy degradace krajinného rázu

C. SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A VÝKLAD POJMŮ

C.1 SEZNAM ZKRATEK

Metodický návod pracuje s následujícími zkratkami

OZE	obnovitelné zdroje energie
VTE	větrná elektrárna
FVE	fotovoltaická elektrárna
V-ZCHÚ	velkoplošné zvláště chráněné území
M-ZCHÚ	maloplošné zvláště chráněné území
PPa	přírodní park
ÚSES	územní systém ekologické stability
VKP	významný krajinný prvek
NRBK	nadregionální biokoridor
RBK	regionální biokoridor
NRBC	nadregionální biocentrum
RBC	regionální biocentrum

C.2 VÝKLAD POJMŮ

Metodický návod pracuje s následujícími pojmy

Atribut krajinného rázu	výrazný vizuálně vnímaný jev specifický pro určité místo nebo oblast krajinného rázu
Červená zóna (Území nevhodná pro výstavbu VTE a FVE)	plochy, ve kterých je výstavba VTE a FVE vyloučena z titulu jejich jasné definované legislativní ochrany
Harmonické měřítko krajiny	vyjadřuje takové členění krajiny, které odpovídá harmonickému vztahu činností člověka a přírodního prostředí, z hlediska fyzických vlastností krajiny se jedná o soulad měřítka celku a měřítka jednotlivých prvků (Vorel et al.,2004)
Harmonické vztahy v krajině	vyjadřují soulad činností člověka a přírodního prostředí (absence rušivých jevů), trvalou udržitelnost krajiny, harmonický soulad jednotlivých prvků krajinné scény (Vorel et al.,2004)
Hodnocení vlivů na životní prostředí	zák. č. 100/2001, zákon o posuzování vlivů na životní prostředí
Krajinný segment	část krajiny, území vymezené na základě určitých vlastností krajiny
Kritická místa pohledu	významná místa vnímání krajiny – frekventovaná místa a trasy, místa

	vstupů do krajinného prostoru, místa ze kterých se navrhovaná stavba promítá do blízkosti nebo zákrytu s relevantními znaky krajiny
Oblast krajinného rázu	krajinný celek s podobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou odrážející se v souboru jejich typických znaků, který se výrazně liší od jiného celku ve všech charakteristikách či v některé z nich a který zahrnuje více míst krajinného rázu, je vymezena hranicí, kterou mohou být přírodní nebo umělé prvky nebo jiné rozhraní měnících se charakteristik (Vorel et al., 2004)
Ochranná pásma vizuálního vlivu ZCHÚ	území ve kterých může umístění VTE nebo FVE negativně ovlivnit krajinný ráz uvnitř ZCHÚ
Ochranná pásma ZCHÚ	ochranná pásma dle zák. č. 114/1992 Sb.
Preventivní studie	vyhodnocení určitého území z hlediska identifikace znaků a hodnot krajinného rázu a stanovení ochranných podmínek pro ochrany krajinného rázu ve smyslu §12 zák. č. 114/1992 Sb.
Projektový tým	odborné kolegium jmenované objednatelům ke konzultacím postupu prací na studii hodnocení možností umístění VTE a FVE z hlediska ochrany přírody a krajiny
Projev, význam a jedinečnost znaků krajiny	klasifikace znaků krajinného rázu dle pozitivních či negativních projevů, dle významu (zásadní, spouštějící, doplňující) a dle cennosti (jedinečný, významný, běžný)
Silný vliv na krajinný ráz	takový vliv navrhované stavby, který způsobí silnou degradaci nebo změnu jednoho nebo více znaků či hodnot přírodní, kulturní nebo historické charakteristiky
Stírající vliv na krajinný ráz	takový vliv navrhované stavby, který způsobí extrémně silnou degradaci, překrytí či zánik jednoho nebo více znaků či hodnot přírodní, kulturní nebo historické charakteristiky, může se přitom jednat o fyzický zánik znaku nebo hodnoty nebo o setření jeho vizuálního významu v krajinné scéně
Územně plánovací podklady a dokumentace	viz část třetí zák. č. 183/2006 (stavební zákon)
Územní limity ochrany přírody a krajiny	limity ohraničující možnosti umístění VTE a FVE z hlediska ochrany přírody a krajiny
Území nevhodná pro výstavbu VTE a FVE (červená zóna)	plochy, ve kterých je výstavba VTE a FVE vyloučena z titulu jejich jasně definované legislativní ochrany
Území podmíněně vhodné pro výstavbu VTE a FVE (zelená zóna)	území kde nedochází k zásadním střetům se zájmy ochrany přírody a krajiny podle stanovených limitů a s ohledem na projev, význam a jedinečnost znaků a hodnot dotčené krajiny
Území se zvýšenou hodnotou krajinného rázu	segmenty krajiny s výraznou rázovitostí, plochy s přítomností významných nebo jedinečných znaků a hodnot krajinného rázu
Území s rysy degradace krajinné scény	plochy s vizuálně vnímanými významnými negativními jevy a krajinnými dominantami s významným negativním vizuálním projevem
Území spíše nevhodná pro výstavbu VTE a FVE (žlutá zóna)	plochy s významnými omezeními výstavby VTE a FVE z titulu ochrany přírody a krajiny
Území významná pro společenstva netopýrů	lokality výskytu společenstev netopýrů
Území významná z ornitologického hlediska	lokality s výskytem ohrožených ptačích druhů, tahové cesty
Zelená zóna (Území podmíněně vhodné pro výstavbu VTE a FVE)	území kde nedochází k zásadním střetům se zájmy ochrany přírody a krajiny podle stanovených limitů a s ohledem na projev, význam a jedinečnost znaků a hodnot dotčené krajiny
Znaky a hodnoty krajiny	jevy přírodní, kulturní nebo historické charakteristiky vizuálně vnímané v krajinné scéně a ovlivňující rázovitost krajiny, mohou představovat pozitivní nebo negativní hodnotu krajinného rázu
Žlutá zóna (Území spíše nevhodná pro výstavbu VTE a FVE)	plochy s významnými omezeními výstavby VTE a FVE z titulu ochrany přírody a krajiny

Výklad pojmů vychází z následujících podkladů:

Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny
Zákon č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí
Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)
VOREL, I., BUKÁČEK, R., MATĚJKA, P., CULEK, M., SKLENIČKA, P.: *Posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz, metodický postup*, 2004

Zpracovatelé: doc.Ing. Petr Sklenička, CSc., doc.Ing.arch. Ivan Vorel, CSc
září 2009